

Julistus maaseutualueiden tulevaisuudesta ja maaseudun kehittämispolitiikasta Euroopan unionissa

Joulukuu 2024

Sisällysluettelo

Johdanto	1
1. Maaseutualueiden tulevaisuus on koko yhteiskuntamme huolenaihe	2
2. Maaseudun haasteisiin on vastattava viipymättä	3
3. Tulevassa maaseudun kehittämispolitiikassa on otettava maaseutualueiden tarpeet entistä vakavammin huomioon	4
4. Pitkän aikavälin maaseutuvisio on muutettava konkreettiseksi strategiaksi ja maaseutusopimusmalli pantava täytäntöön	5
5. On kehitettävä paikallisia valmiuksia ja luotava paikallista vastuuta	6
6. Maaseutualueita koskevan EU:n varainkäytön seurantaa on tehostettava	7

Jos mahdollista, ryhmä antaa lausuntonsa ja suosituksensa sekä laatii kertomuksensa yhteisymmärryksessä. Äänestyksissä äänestyksen tulos määräytyy jäsenten yksinkertaisella enemmistöllä. Vastaan äänestäneillä tai äänestämättä jättäneillä jäsenillä on oikeus siihen, että lausuntoon, suositukseen tai raporttiin liitetään yhteenveto heidän kantansa perusteluista.

Esitetyt mielipiteet ovat maaseutusopimuksen koordinoitiryhmän omia, eikä niitä voida pitää Euroopan komission virallisina kantoina.

Johdanto

Maaseutusopimus on EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiosta annetussa tiedonannossa esitetty aloite, jonka tarkoituksena on yhteistyön kehittäminen eri hallintotasojen välillä ja sidosryhmien kanssa. Maaseutusopimus on alhaalta ylöspäin suuntautuva ja monitasoinen hallintoprosessi, jota Euroopan komission tehtävä on edistää.

Maaseutusopimuksen koordinoitiryhmä perustettiin komission erityisryhmäksi kehittämään maaseutusopimusta edelleen ja ohjaamaan sen toteutusta. Koordinoitiryhmän jäsenenä ¹ toteamme, että tarvitaan kipeästi kohdennettuja toimia ja poliittisia innovaatioita, jotta voidaan vastata maaseutualueiden lukuisiin haasteisiin, jotka johtuvat väestökadosta, vihreästä, digitaalisesta ja muusta siirtymästä sekä talouden taantumisesta. EU:n varojen ja poliitikkojen hallinnoinnissa olisi tunnustettava ja otettava huomioon, että maaseutuyhteisöjen menestys on ratkaisevan tärkeää paitsi maaseudun asukkaille myös koko Euroopan unionin laajemman taloudellisen, ympäristöön liittyvän ja sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta.

Yhteisenä tavoitteenamme on luoda elinvoimaisia ja selviytymiskykyisiä maaseutuyhteisöjä, jotka kykenevät edistämään kestävästä taloudellista, ympäristöön liittyvää ja sosiaalista siirtymää. Sen vuoksi me maaseutusopimuksen koordinoitiryhmän jäsenet olemme yhdessä laatineet tämän julistuksen vastauksena yhdeksään kysymykseen, jotka on esitetty julkaisussa "[EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio: keskeiset saavutukset ja etenemistavat](#)" ja antaneet tämän ² julistuksen 12. joulukuuta 2024.

1. Maaseutualueiden tulevaisuus on koko yhteiskuntamme huolenaihe

1.1 EU:n taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointi riippuu suurelta osin maaseutualueista

Maaseutuyhteisöillä on keskeinen rooli EU:n taloudessa. Maaseutualueilla menestyvät maatalouden ja kestävä elintarviketuotannon, metsätalouden, kalastuksen sekä uusiutuvan energian kaltaiset alat, jotka tukevat elintarviketurvaa, resurssien hallintaa ja energiastратegoita (erityisesti vihreää energiaa).

Lisäksi maaseutualueet ovat muuttumassa taloudellisen toiminnan, kuten maatilamatkailun, ekomatkailun ja digitaalisen yritystoiminnan, keskuksiksi. Maaseutuyhteisöt rikastuttavat EU:n sosiaalista rakennetta, sillä ne tarjoavat mahdollisuuden ainutlaatuiseseen, väljän asumisen ja tiiviiden ihmissuhteiden luonnehtimaan elämään paikallisyhteisössä.

Lisäksi maaseutualueilla vaalitaan paikallisia perinteitä ja kulttuuriperintöä, edistetään kulttuurista monimuotoisuutta, integroidaan maallemuuttajia ja maahanmuuttajia yhteisöön ja vahvistetaan raja-alueiden turvallisuutta.

1.2 Euroopan unionin maaseutualueet ovat ratkaisevan tärkeitä ilmastonmuutoksen torjunnassa

Maaseutualueet ovat keskeisessä asemassa sekä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä että sen vaikutuksiin sopeutumisessa. Ne edustavat kestävä elintarviketuotantoa, maatalousmaan hoitoa ja metsänhoitoa, uusiutuvan energian tuotantoa, luontotyyppien suojelua ja ekosysteemipalvelujen tuottamista (erityisesti herkissä ekosysteemeissä, kuten vuoristoissa ja saarilla).

Ilmastostrategioiden onnistuminen riippuu merkittävästi siitä, millaiset mahdollisuudet maaseutuyhteisöillä on omaksua kestäviä käytäntöjä, vahvistaa selviytymiskykyään ja edistää maailmanlaajuisia ilmastonmuutoksen torjuntaa.

1.3 Maaseudun resursseja ei saa hyväksikäyttää, vaan niitä on hallittava kestävästi

Vaikka maaseutualueilla on arvokkaita luontoon liittyviä, kulttuurisia ja taloudellisia resursseja, näitä resursseja pitäisi hyödyntää maltillisesti ottaen huomioon pitkän aikavälin kestävyys. Esimerkiksi uusiutuvan energian hankkeet, kuten tuulivoimalat vuoristoalueilla, olisi toteutettava harkitusti, jotta löydetäisiin tasapaino ympäristövaikutusten ja paikallisyhteisön etujen välillä ja voitaisiin varmistaa, että alueen asukkaat hyötyvät hankkeesta.

Myös matkailua olisi hallittava, jotta voidaan suojella maaseutumaisemia ja kulttuuriperintöä sekä välttää paikallisten ekosysteemien liiallinen kuormittuminen. Lisäksi maaperän resurssit ja vesivarat edellyttävät vastuullisia hoitokäytäntöjä, joilla ehkäistään maaperän ja vesivarojen pilaantumista ja varmistetaan niiden käyttökelpoisuus tuleville sukupolville.

1.4 EU:n politiikoilla olisi edistettävä maaseudun kestävä kehitystä entistä kohdennetummin

EU:n politiikoilla olisi edistettävä osallisuutta ja maaseudun kestävä kehitystä, mukaan lukien investoinnit infrastruktuuriin, kestäviin käytäntöihin ja uusiin paikallisiin talouden aloihin (kuten kiertotalous, uusiutuvan energian yhteisöihin perustuvat hajautetut energiareurssit, sosiaalinen ja yhteisölähtöinen talous ja digitaalinen siirtymä).

EU:n politiikoilla olisi varmistettava, että maaseutuyhteisöt ja niiden asukkaat, mukaan lukien paikallishallinnot, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja yksityiset yhteisöt (mukaan lukien maaseudun yritykset), voivat edistää unionin tulevaisuutta tasapainoisella ja kestävällä tavalla.

2. Maaseudun haasteisiin on vastattava viipymättä

2.1 Maaseutualueet kohtaavat väestökehitykseen ja talouden kutistumiseen liittyviä haasteita

Maaseutualueet kärsivät väestön vähenemisestä ja ikääntymisestä. Talouden taantuminen ja palvelujen väheneminen sekä palvelujen saatavuuden puute (mukaan lukien maaseutualueiden saavutettavuus sekä riittävät ja kohtuuhintaiset liikkumismahdollisuudet, koulutuspalvelut ja terveydenhuoltopalvelut) ja asuntojen ja saatavilla olevan maan puute kiihdyttävät erityisesti nuorten muuttamista pois maaseudulta.

Työvoimapula ja laadukkaiden työmahdollisuuksien niukkuus sekä yritysten (myös paikallisten myymälöiden) sulkeminen heikentävät entisestään maaseutuyhteisöjä ja pahentavat väestörakenteen haasteita.

2.2 Maaseutuyhteisöjen on innovoitava sopeutuakseen digitaaliseen, vihreään ja taloudelliseen siirtymään

Maaseutuyhteisöillä on erityislaatuisia haasteita sopeutumisessa digitaaliseen, vihreään ja taloudelliseen siirtymään. Tarvitaan kiireellisiä ja merkittäviä investointeja tulevaisuuden vaatimukset täyttävään infrastruktuuriin ja innovaatioihin (mukaan lukien teknologiset ja sosiaaliset sekä liiketoimintaan ja hallintoon liittyvät innovaatiot), jotta voidaan varmistaa, että maaseutualueet eivät jää muutoksessa jälkeen.

2.3 Erityyppisillä alueilla on erilaisia haasteita, ja niihin on vastattava kohdennetusti

On tunnustettava, että erityyppiset maaseutualueet (esim. saaristo- ja vuoristoalueet, kaukaiset ja syrjäisimmät alueet sekä raja-alueet) tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ja kohtaavat erilaisia haasteita, jotka edellyttävät monipuolisia poliittisia toimia, kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 174 artiklassa korostetaan.

Esimerkiksi: etäisyydet kaupunkikeskuksiin sekä kaupunki- ja maaseutualueiden väliset yhteydet ovat keskeisiä kysymyksiä, vuoristoalueilla on erityistarpeita saavutettavuuteen ja

palvelujen saatavuuteen liittyvien haasteiden vuoksi, kaikkein syrjäisimmillä alueilla on myös huomattavia rajoitteita, jotka liittyvät niiden rajalliseen maantieteelliseen alaan, saaristoluonteeseen ja eristyneisyyteen, sekä kustannuksia, jotka aiheutuvat huomattavista etäisyyksistä suurille markkina-alueille, raja-alueet puolestaan ovat monesti erityisen alttiita turvallisuuskysymyksille, talouden supistumiselle ja geopoliittisille jännitteille.

2.4 Kapasiteettirajoitteet heikentävät maaseutuyhteisöjen toimintakykyä ja rajoittavat rahoituksen saantia

Maaseutuyhteisöillä on usein merkittäviä kapasiteettirajoitteita, joita väestörakenteen muutos pahentaa entisestään, erityisesti kun nuori ja koulutettu väestö muuttaa pois. Lisäksi maaseutuyhteisöt ovat vahvasti riippuvaisia sekä vapaaehtoistyöstä että kansalaisyhteiskunnan organisaatioista, jotka kaipaavat vahvempaa tukea ja laajempaa tunnustusta.

Kapasiteettirajoitteet haittaavat maaseutuyhteisöjen kykyä saada rahoitusta ja suunnitella tehokkaasti tulevaisuutta. Maaseutualueilta puuttuu usein kohdennettua rahoitusta, ja kun rahoitusta on saatavilla, sen tehokasta käyttöä rajoittavat byrokraattiset esteet, kuten liian monimutkaiset menettelyt. Yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen (CLLD) on vahvuuksistaan ja todistetuista saavutuksistaan huolimatta tällä hetkellä huomattavan alirahoitettua ja alihyödynnettyä.

3. Tulevassa maaseudun kehittämispoliitikassa on otettava maaseutualueiden tarpeet entistä vakavammin huomioon

3.1 Lisätään useaan politiikkaan ja rahoituslähteeseen perustuvaa tukea maaseutualueille, maaseutuvaikutusten arviointi mukaan lukien

Maaseudun kehittämispoliitikassa olisi noudatettava kokonaisvaltaista ja yhdenmukaista poliittista lähestymistapaa, jossa korostetaan maaseutuvaikutusten arvioinnin merkitystä eri politiikoissa. Maaseutuvaikutusten arvioinnin käsitteen, joka tarkoittaa politiikkojen tarkistamista maaseudun näkökohdat huomioon ottaen, jotta ne olisivat tarkoituksenmukaisia maaseutualueilla asuvien ja työskentelevien kannalta³, on oltava muutakin kuin abstrakti periaate, ja sitä on vahvistettava asianmukaisilla asetuksilla, menettelyillä ja kattavilla menettelyohjeilla.

Lisäksi maaseudun kehittämispoliittikkojen rahoituksen tulisi olla peräisin niin eurooppalaisista, kansallisista kuin alueellisista lähteistä. Koordinoitu toiminta EU:n eri politiikkojen ja rahastojen sekä muiden rahoitusvirtojen välillä on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että maaseutuyhteisöt saavat tarvitsemansa resurssit. Maaseudun sidosryhmien pitäisi päästä osallistumaan tiiviisti asiaankuuluvien politiikkojen suunnitteluun.

3.2 Vahvistetaan yhteisöllisesti johdettuja ja paikallista lähtöisiä toimintamalleja, kuten Leader, CLLD ja älykkäät kylät

Yhteisöllistä paikallista kehittämistä (CLLD) olisi käytettävä nykyistä laajemmin keskeisenä menetelmänä tarpeiden tunnistamisessa, paikallisten suunnitelmien ja strategioiden kehittämisessä, paikallisten hankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä rahoituksen jakamisessa. Yhteisöllinen paikallinen kehittäminen on alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa alueelliseen ja paikalliseen kehittämiseen. Siinä paikallisyhteisöt johtavat itse kehitystarpeidensa tunnistamista ja niihin vastaamista hyödyntäen paikallista päätöksentekoa (kuten paikallisia toimintaryhmiä), ruohonjuuritason osallistumista ja monirahoitteista lähestymistapaa.

Näin voidaan myös vastata aluekohtaisiin tarpeisiin entistä kohdenmukaisesti. Leader on ollut tärkein yhteisöllisen paikallisen kehittämisen menetelmä, jota on käytetty menestyksellisesti maaseutualueilla vuosikymmenten ajan. Useista lähteistä rahoitettavia CLLD-hankkeita puolestaan on pyritty voimakkaasti edistämään maaseutualueilla ja muilla alueilla, mutta niiden hyödyntäminen on jäänyt jäsenvaltioissa vähäiseksi.

Viime aikoina on syntynyt muita yhteisöllisiä paikallisia lähestymistapoja, varsinkin älykkäitä kyliä koskeva strategia. Älykkäitä kyliä koskevan strategian tavoitteena on vahvistaa maaseutuyhteisöjen selviytymiskykyä edistämällä teknologiaa ja sosiaalisia innovaatioita paikallistasolla, maaseutuyhteisössä. Toimintaa ohjaavat yhteisöllisen paikallisen kehittämisen periaatteet (eli innovatiivisten ja älykkäiden aloitteiden yhteisöllinen, osallistava ja kokonaisvaltainen paikallinen suunnittelu ja toimeenpano).

3.3 Tiivistetään EU:n tuen ja maaseutuliikkeiden välisiä yhteyksiä

EU:n virallisten CLLD-välineiden lisäksi kansalaisyhteiskunnassa on paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla vahvat yhteyksien verkostot. Niihin kuuluu muun muassa monenlaisia paikallisia ryhmiä, kyliä ja alueellisia yhdistyksiä, kehityssäätiöitä, yhteiskunnallisia yrityksiä, yhteisöneuvostoja ja paikallisia kumppanuuksia.

Monilla näistä "maaseutuliikkeistä" on pitkät, yli 50-vuotiset perinteet, ja ne ovat kehittäneet kansallisten ja eurooppalaisten maaseutuparlamenttien järjestelmän, jonka tarkoituksena on tuoda maaseutuyhteisöjen ääni kuuluviin ja parantaa paikallisia valmiuksia. Näiden verkostojen rahoitusta – joka on pääasiassa peräisin aluehallituksilta tai kansallisilta hallituksilta ja jäseniltä – olisi täydennettävä EU:n rahoituksella, jotta voitaisiin säilyttää verkostojen kriittiset valmiudet.

3.4 Vahvistetaan maaseutualueiden ääntä ja parannetaan niiden edunvalvontaa päätöksenteossa

Riippumatta siitä, noudattaako EU yhden tai useamman rahaston lähestymistapaa yhteistyössä hallinnoitavissa tulevissa politiikoissa ja ohjelmissa, ei enää riitä, että jäsenvaltiot voivat täysin itse päättää, minkä osuuden EU:n rahoituksesta ne ohjaavat maaseudun kehittämiseen.

Maaseutualueet ovat ratkaisevan tärkeitä Euroopan kestävän kehityksen kannalta ja keskeisessä asemassa ilmastotoimissa, mutta maaseutualueiden ja -yhteisöjen edunvalvonta – maataloutta lukuun ottamatta – on suhteellisen heikkoa verrattuna muiden alojen ja alueiden (esimerkiksi kaupunkien) edunvalvontaan. Näin ollen maaseutualueet ja maaseutuyhteisöt eivät ole saaneet riittävästi huomiota politiikoissa ja rahoituksessa.

3.5 Ohjataan jäsenvaltiot osoittamaan varoista pakollinen vähimmäisosuus maaseudun kehittämiseen

Maaseutuvaikutusten arvioinnin periaatteiden mukaisesti maaseutusopimuksen koordinoitiryhmä kannattaa EU:n tason vahvaa sitoutumista ja selkeitä vaatimuksia jäsenvaltioille. Niiden mukaisesti maaseutualueille ja maaseutuyhteisöille on kohdennettava pakollinen prosenttiosuus (esimerkiksi vähintään 30 prosenttia) kaikista monivuotisen rahoituskehiksen piiriin kuuluvista EU:n määrärahoista, erityisesti koheesiopolitiikan ja YMP:n varoista, maatalouden ulkopuolisiin maaseudun kehittämistavoitteisiin.

3.6 Määrätään entistä suurempi pakollinen vähimmäisosuus varoista yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen

Nykyinen yhteisölähtöiseen paikalliseen kehittämiseen ohjattu viiden prosentin osuus määrärahoista ei enää ole riittävä. Pakollinen osuus maaseudun kehittämiseen kohdennetuista varoista (esimerkiksi vähintään 10 prosenttia) olisi jaettava paikallisesti johdettujen ja paikallalahtöisten CLLD-mekanismien (kuten Leader ja älykkäät kylät) kautta sen varmistamiseksi, että paikallisyhteisöillä on tarvittavat taloudelliset resurssit oman kehityksensä edistämiseksi.

3.7 Vaihtoehtoisena ratkaisuna voidaan harkita erityistä maaseudun kehittämisohjelmaa ja -rahastoa

Katsomme, että EU:n määrärahoista on tarpeen määrätä pakollinen vähimmäisosuus maaseudun kehittämiseen (lopullisesta toimintapolitiikasta ja rahoitusskenaariosta riippumatta), kuten kohdassa 3.5 todetaan. Jos tämä kuitenkin osoittautuu mahdottomaksi, olisi perustettava erityinen Euroopan maaseudun kehitysrahasto ja -ohjelma, joihin osoitetaan riittävästi varoja (esimerkiksi vähintään 30 prosenttia kaikista EU:n varoista – ks. kohta 3.5).

Tämä lähestymistapa lisäisi maaseutukysymysten näkyvyyttä EU:n politiikoissa ja takaisi maaseutuyhteisöjen saataville entistä paremmin rahoitusta. Lisäksi paikallisyhteisöjen omien kehittämishankkeiden pitäisi saada lisää taloudellista tukea myös esitetystä Euroopan maaseudun kehitysrahastosta, jos se vaihtoehto valitaan.

3.8 Annetaan jäsenvaltioille joustovaraa maaseudun kehittämisen painopisteiden ja strategioiden määrittelyssä

Vaikka maaseudun kehittämismäärärahojen olisi oltava pakollisia, joustavuus on ratkaisevan tärkeää, jotta jäsenvaltiot voisivat rahoittaa erityistavoitteita, jotka on räätälöity niiden omiin maaseudun kehittämisstrategioihin ja jotka vastaavat EU:n asettamia laajempia puitteita ja painopisteitä. Olennaista on tarveperusteinen ja tuloslähtöinen rahoitusmalli, jossa otetaan huomioon maaseutu- ja kaupunkialueiden erilaiset vaatimukset.

4. Pitkän aikavälin maaseutuvisio on muutettava konkreettiseksi strategiaksi ja maaseutusopimusmalli pantava täytäntöön

4.1 Muutetaan pitkän aikavälin maaseutuvisio maaseudun kehittämisstrategioiksi kaikilla tasoilla

EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio on muutettava konkreettiseksi strategioksi EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla. Jäsenvaltioita olisi vaadittava kehittämään kansallisia (ja alueellisia) maaseudun kehittämisstrategioita, jotka ovat strategisisissa asiakirjoissa, kuten EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisiossa, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ja digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelmassa, vahvistettujen EU:n yhteisten painopisteiden mukaisia.

Strategiat on suunniteltava yhteistyössä maaseudun sidosryhmien kanssa, myös paikallisella tasolla, jotta varmistetaan, että niissä otetaan asianmukaisesti huomioon paikalliset painopisteet ja tarpeet.

4.2 Luodaan maaseutusopimusmalli toimielinten välisten vahvojen rakenteiden ja koordinoinnin avulla

Maaseudun kehittämistoimia olisi koordinoitava alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla erityisten institutionaalisten kehysten avulla, joilla varmistetaan sekä horisontaalinen että vertikaalinen koordinaatio. Maaseutusopimuksen julkaisussa "[Maaseutusopimuksen toteuttaminen jäsenvaltioissa](#)" vahvistettuja periaatteita ja mekanismeja olisi noudatettava.

Nimetyt keskus- ja aluehallinnon jäsenet ja pakolliset ministeriöiden väliset koordinoitiryhmät voivat varmistaa politiikan johdonmukaisuuden ja edistää tehokasta maaseutuvaikutusten arviointia. Tällaiset mekanismit olisivat edellytys osuuden saamiseen maaseudun kehittämiseen tarkoitetuista varoista.

EU:n tasolla erityinen maaseudun kehittämisen pääosasto voisi virtaviivaistaa ja koordinoita maaseudun kehittämistavoitteita ja -toimia. Lisäksi olisi vahvistettava asiaankuuluvien pääosastojen (maalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto, aluepolitiikan pääosasto, mahdollinen tuleva maaseudun kehittämisen pääosasto ja muut asiaankuuluvat pääosastot) välistä yhteistyötä ja koordinoitua.

4.3 Parannetaan hallintoviranomaisten valmiuksia maaseudun kehittämiseen ja maaseutuvaikutusten arviointiin

Maaseutuvaikutusten arviointi pitäisi sisällyttää kansallisella ja EU:n tasolla erityisesti lainsäädäntöä edeltävään ja sen jälkeiseen vaiheeseen. Hallintoviranomaisille ja muille keskeisille poliittisille organisaatioille on tarjottava koulutusta maaseudun kehittämisessä ja maaseutuvaikutusten arvioinnissa, jotta voidaan varmistaa politiikan tehokas täytäntöönpano. Tekninen asiantuntemus ja valmiuksien kehittäminen ovat olennaisen tärkeitä näiden viranomaisten tukemiseksi maaseutustrategioiden hallinnoinnissa.

5. On kehitettävä paikallisia valmiuksia ja luotava paikallista vastuuta

5.1 Vahvistetaan valmiuksia paikallistasolla kohdennetun rahoituksen ja teknisen tuen avulla

Erityisesti pienten ja resursseiltaan rajallisten maaseutuyhteisöjen olisi saatava teknistä tukea hankeideoiden kehittämiseen ja rahoitushakemusten laatimiseen. Sitä voivat tarjota paikalliset toimintaryhmät, kansalliset maaseutuverkostot ja erityiset eurooppalaiset verkostot (mukaan lukien maaseutukuntien verkostot).

EU:n tason verkostoitumiseen, tekniseen apuun ja valmistelu-toimiin olisi osoitettava riittävästi EU:n rahoitusta, jotta voidaan kehittää valmiuksia ja mahdollistaa kokemusten vaihto EU:n tasolla (ja myös EU:n ulkopuolisten maiden maaseutualueiden kanssa).

5.2 Mahdollistetaan joustavat hakuprosessit paikallisille edunsaajille

Hakuprosessiin tulisi lisätä joustavuutta ja avoimuutta ko-keiluille. Pienissä hankkeissa kuormitusta helpottaisi va-rainhoitosääntöjen yksinkertaistaminen ottamalla käyttöön tulosperusteisia maksuja ja käyttämällä nykyistä laajemmin yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja (kuten yksikkökus-tannukset ja kertakorvaukset). Tulosperusteinen rahoitus ja yksinkertaistetut taloudellisen raportoinnin järjestelmät ovat olennaisen tärkeitä yhteisölähtöisten aloitteiden tukemisessa.

5.3 Tarjotaan alkurahoitusta hankkeiden valmisteluun ja ideointiin

Alkurahoitus – esimerkiksi ideointiin, hankkeiden laatimiseen ja valmisteluun – ja hankkeen käynnistämiseen tarvittavat resurssit ovat ratkaisevan tärkeitä aloitteiden ja hankkeiden alkuvaiheessa. Virallisia kirjallisesti tapahtuvia hankkeiden hakuprosesseja voitaisiin täydentää uusilla lähestymistavoilla, kuten myyntipuheilla, jolloin kokemattomillakin edunsaajilla olisi mahdollisuus saada rahoitusta hankkeilleen.

5.4 Tuetaan maaseutuyhteisöjä innovoinnissa ja kansainvälisessä vaihdossa

Luovien ratkaisujen edistäminen maaseutuyhteisössä edel-lyttää innovoinnin tukemista ideavaiheesta alkaen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että pienetkin toimijat voi-vat osallistua innovointihankkeisiin ja rajat ylittävään yhteis-työhön. Pienten maaseutuyhteisöjen pitäisi saada teknistä tukea ja pystyä entistä paremmin suoraan osallistumaan eri-laisiin suoraan hallinnoituihin EU:n ohjelmiin, kuten Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan ja Interreg-ohjelmaan.

6. Maaseutualueita koskevan EU:n varainkäytön seuranta on tehostettava

6.1 Hyödynnetään olemassa olevia seurantakehyksiä ja -tietoja ja otetaan huomioon laadulliset näkökohdat

Tietojen (kuten maaseudun seurantakeskuksen kautta kerättyjen ja esitettyjen tietojen) pitäisi parantaa näyttöön perustuvaa päätöksentekoa. Nykyisiä tiedonkeruun puitteita ja seurantakehyksiä olisi hyödynnettävä keskittyen keskeisiin sosiaalisiin ja taloudellisiin indikaattoreihin, joista saadaan arvokasta tietoa maaseutuyhteisöjen hyvinvoinnista.

Määrällisten tietojen lisäksi seurantajärjestelmään olisi sisällytettävä laadullisia indikaattoreita, jotka kuvaavat aineettomia hyötyjä, kuten sosiaalista pääomaa ja yhteisön yhteenkuuluvuutta. Lisäksi tiedonkeruussa olisi otettava huomioon pitkän aikavälin kestävyys (eli tulokset ja vaikutukset tuettujen hankkeiden päättymisen jälkeen).

6.2 Seurataan EU:n varainkäyttöä aloittain ja aluetypeittäin

EU:n varat olisi korvamerkittävä toimialoittain ja alueittain, jotta voitaisiin paremmin hahmottaa maaseutualueille osoitetun rahoituksen osuus ja varmistaa, että nämä alueet saavat oikeudenmukaisen osuuden määrärahoista. Varojen merkitsemisessä alueittain olisi myös otettava huomioon maaseutualueiden erityispiirteet (ks. kohta 2.3), varsinkin erityistä huomiota vaativat alueet (kuten vuoristot, saaret, raja-alueet ja syrjäisimmät alueet).

Tämä lähestymistapa auttaisi ehkäisemään tilanteita, joissa rahoitus hyödyttää suhteettomasti sellaisia maaseutualueita, joilla on paremmat valmiudet. Tällaisen merkintäjärjestelmän käyttöönotto mahdollistaisi määrärahojen kohdentamisen entistä tehokkaamman seurannan ja takaisi, että maaseudun kehittämistavoitteet saavutetaan.

6.3 Kehitetään SMART-indikaattorit paikallisia hankkeita varten

Paikallisia hankkeita varten olisi kehitettävä standardoidut SMART-indikaattorit, joiden olisi oltava täsmällisiä, mitattavia, saavutettavia, realistisia ja aikasidonnaisia. Teknisen tuen antaminen maaseudun sidosryhmille näiden indikaattorien mittaamisessa varmistaisi johdonmukaisuuden hankkeiden arvioinnissa. Se ei kuitenkaan saisi aiheuttaa paikallisille sidosryhmille tai hankkeiden edunsaajille kohtuutonta hallinnollista rasitetta tiedonkeruun suhteen.

- 1 Eurooppalaisten kansalaisjärjestöjen, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, elinkeinoelämän järjestöjen ja viranomaisjärjestöjen edustajat, tiedeyhteisön ja tutkimusorganisaatioiden edustajat, Euroopan maaseutuparlamentin ohjausryhmän muodostavien kolmen verkoston (ELARD, ERCA, PREPARE) valitut edustajat, Euroopan parlamentti (COMAGRI ja COMREGI), jota edustavat Euroopan parlamentin jäsenet, alueiden komitea (NAT ja COTER), jota edustavat sen jäsenet (paikalliset ja alueelliset viranomaiset) ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (NAT ja ECO), jota edustavat sen jäsenet, kolme jäsenvaltiota – Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajakolmikoon edustajat – kaksi edustajaa jäsenvaltioittain, yksi maaseudun kehittämisestä ja yksi alueellisesta yhteenkuuluvuudesta vastaava.
- 2 Maaseutusopimuksen koordinoitiryhmä antaa lausuntonsa, suosituksensa tai raporttinsa yhteisymmärryksessä (yksinkertaisella enemmistöllä). Nykyisen julistuksen on antanut 29 jäsentä maaseutusopimuksen koordinoitiryhmän 31 jäsenestä.
- 3 https://rural-vision.europa.eu/action-plan/cross-cutting/rural-proofing_fi.

Liity maaseutusopimuksen yhteisöön ja verkkoalustalle
https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/become-member_en

 ruralpact.rural-vision.europa.eu/index_en

 info@rural-pact.eu

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2024

© Euroopan unioni, 2024. CC-BY 4.0

Kansikuva: © Flickr

Maaseutusopimuksen tukitoimisto on hanke, jonka toteuttaa

PRINT ISBN 978-92-68-24266-7 doi:10.2762/8397925 KF-01-25-002-FI-C

PDF ISBN 978-92-68-24265-0 doi:10.2762/6096508 KF-01-25-002-FI-N

Euroopan unionin
rahoittama